

بوم کرایه‌ی نوین در معماری

شناخت بوم کرایه‌ی نوین با رویکردی تفسیری

www.ketab.ir

تالیف
کوروش عطارمان

استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول

هنساز صفر علی سحر

کارشناس ارشد معماری دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول

کوروش مؤمنی

دانشیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول

فهرست مطالب

۷ پیشگفتار

۱- فصل اول: بوم‌شناسی و معماری بومی

۱۱	مقدمه
۱۳	۱-۱- معماری سنتی
۱۴	۲-۱- معماری بومی
۱۸	۳-۱- معماری بومی از دیدگاه مکاتب علمی
۲۰	۱-۳-۱- جوزپه پاکانو
۲۱	۲-۳-۱- یاول اولیور
۲۲	۳-۳-۱- اموس راپاپورت
۲۳	۴-۳-۱- پیترو بلوچی
۲۳	۵-۳-۱- برنارد رودوفسکی
۲۴	۶-۳-۱- آدریانو آلیاگو نوولو
۲۵	۷-۳-۱- آلوین هولم
۲۵	۸-۳-۱- گابریل آربولدا
۲۵	۹-۳-۱- محمد منصور فلامکی
۲۷	۱۰-۳-۱- مهیار دادخواه
۲۸	۱۱-۳-۱- محمد مهربار
۲۸	۱۲-۳-۱- مصطفی ربوبی
۲۹	۱۳-۳-۱- جعفر یعقوبی
۳۰	۱۴-۳-۱- مهدی اختر کاوان
۳۰	۴-۱- مؤلفه‌های معماری بومی بر اساس مکاتب علمی

۲- فصل دوم: بوم‌گرایی نوین

۳۵	مقدمه
۳۷	بخش اول
۳۷	۱-۲- بوم‌گرایی نوین
۳۹	۲-۲- بوم‌گرایی تفسیری
۴۲	۱-۲-۲- اصالت میدنی
۴۳	۲-۲-۲- اصالت الگویی
۴۴	۳-۲-۲- اصالت مدلی

۴۵	۳-۲- جمع‌بندی بخش اول
۴۷	بخش دوم
۴۷	۴-۲- تجربیات معماران بوم‌گرای نوین
۴۷	۱-۴-۲- معماران خارجی
۴۸	۱-۱-۴-۲- حسن فتحی
۵۱	۲-۱-۴-۲- راسم بدران
۵۱	۳-۱-۴-۲- لویی کان
۵۳	۲-۴-۲- معماران ایرانی
۵۹	۱-۲-۴-۲- عبدالعزیز فرمانفرمایان
۶۰	۲-۲-۴-۲- کامران طباطبایی دیبا
۶۱	۳-۲-۴-۲- نادر خلیلی
۶۲	۴-۲-۴-۲- نادر اردلان
۶۳	۵-۲-۴-۲- داراب دیبا
۶۴	۶-۲-۴-۲- علی اکبر صارمی
۶۵	۷-۲-۴-۲- سید هادی میرمعروف
۶۷	۸-۲-۴-۲- فرهاد احمدی
۶۸	۵-۲- جمع‌بندی تجربیات معماران بوم‌گرای نوین
۷۳	بخش سوم
۷۳	۶-۲- مؤلفه‌های معماری بوم‌گرای تفسیری

۳- فصل سوم: مصداق معماری مؤلفه‌های بوم‌گرایی تفسیری

۷۷	مقدمه
۷۸	۱-۳- فرهنگ و شرایط اجتماعی و اقتصادی
۸۱	۱-۱-۳- نقش فرهنگ در معماری
۸۹	۱-۲-۳- ویژگی‌های اقتصادی
۹۲	۲-۲-۳- انسان محوری
۹۴	۳-۳- محیط و بستر طراحی
۹۵	۱-۳-۳- اقلیم و جغرافیا
۹۶	۲-۳-۳- ویژگی‌های طبیعی بستر طراحی
۱۱۲	۴-۳- نوآوری
۱۲۴	۵-۳- مفهوم‌گرایی

۳-۶- جمع‌بندی و ارائه راهکارهای طراحی بوم‌گرایی تفسیری ۱۳۷

۴- پیوست

- پیوست ۱: پروژه‌ی ساختمان مجلس ملی بنگلادش ۱۴۳
- پیوست ۲: خانه‌ی شیجیا در چین، خانه‌ای برای تمام فصول ۱۴۶
- پیوست ۳: مرکز فرهنگی ژان ماری جیسانو ۱۴۸
- پیوست ۴: استادیوم گرد پارکت ۱۵۰
- پیوست ۵: موزه هنر کیمیل ۱۵۱
- پیوست ۶: مرکز فرهنگی کری ۱۵۲
- پیوست ۷: آرسی خانه ۱۵۴
- پیوست ۸: عمارت خورشید ۱۵۶
- پیوست ۹: خانه کاشان ۱۵۹
- پیوست ۱۰: خانه آجرپوش ۱۶۱
- پیوست ۱۱: شوستر نو ۱۶۳
- پیوست ۱۲: دانشگاه جندی‌شاپور (چمران) ۱۶۷
- پیوست ۱۳: مجتمع فرهنگی سینمایی درفول ۱۶۹
- پیوست ۱۴: موزه هنرهای معاصر ۱۷۰
- پیوست ۱۵: مرکز فرهنگی بین‌المللی اصفهان ۱۷۱
- پیوست ۱۶: نمازخانه پارک لاله ۱۷۳

۵- فهرست منابع و مآخذ

- ۱-۵- منابع فارسی ۱۷۷
- ۲-۵- منابع انگلیسی ۱۸۰
- ۳-۵- منابع اینترنتی ۱۸۱
- ۴-۵- مآخذ ۱۸۲

پیشگفتار

بناها و آثار تاریخی هر کشور بخشی از میراث فرهنگی آن کشور به شمار می‌آیند که نه تنها حفظ، مرمت و احیای آن‌ها برای حفظ میراث و ارزش‌های فرهنگی و معماری کشور لازم است، بلکه شناخت آن‌ها و به‌ویژه بررسی اصول و ضوابط، روند شکل‌گیری و ملزومات ساختاری آن‌ها برای طراحی و احداث بناها و فضاهای معماری و شهری ضروری می‌باشد. در حوزه بوم‌شناسی کالبدی و فرهنگی معماری یک بوم، بوم‌شناسی یک محدوده از عوامل تعیین کننده است. در دوران معاصر روش‌های متداول در بوم‌گرایی، بیان و برداشت معماری از یک بوم ارائه شده است و معماران با اهداف کلان ترویج گردشگری، حفظ، صیانت از فرهنگ و موارد مشابه به شیوه‌های مختلف به بیان بوم‌گرایی در پروژه‌های خود پرداخته‌اند. از سوی دیگر، با توجه به راهکارهای دوستدار طبیعت این رویکرد و همچنین عملکرد بهینه این نوع از معماری در روزگاران پیشین و امروزی، معماری بومی و مؤلفه‌های ساختاری آن مورد توجه معماران و نظریه‌پردازان دنیای مدرن به منظور معادل سازی آن‌ها با نیازهای جدید قرار گرفته است. این مهم، در تمامی مناطق جهان از جمله کشور ایران نیز، مورد توجه قرار گرفته است و لزوم شناخت دقیق ویژگی‌ها و ساختار و مؤلفه‌های آن در وهله اول بسیار ضروری است تا بتوان از آن‌ها در جهت ساخت بناها متناسب با ویژگی‌های هر منطقه دست یافت. اما با توجه به نادیده گرفتن آن تا به امروز و همچنین تحقیقات صورت گرفته در مورد آن تا به امروز،

نیاز به سندی مکتوب درباره آن به صورت کلی و همچنین به صورت خاص، مرتبط با ایران، حس می‌شود.

لذا با توجه به اهمیت یافتن معماری بومی در جهان امروز، بررسی و شناخت، یادگیری و به‌کارگیری اصول موجود در معماری بومی هر منطقه امری ضروری است؛ لذا نوشتار حاضر پژوهشی در راستای کمک به بهبود شرایط معماری امروز و دغدغه‌ی امروز معماران که هویت‌مداری و منطقه‌گرایی در طراحی است، به شناخت مؤلفه‌های معماری بومی و ویژگی‌های آن مطابق نیازهای جامعه‌ی جدید می‌پردازد. از طرفی، با توجه به تغییرات موجود در دنیای امروز، انسان‌ها ترجیح می‌دهند به جای ارجاع به روش‌های قدیمی، از فناوری‌های جدید بهره‌مند شوند. بنابراین گرایش جدیدی از این نوع معماری، در دنیای امروز مطرح شده است که پاسخگوی نیاز به فناوری و همچنین منطقه‌گرایی و بوم‌گرایی در معماری است که با عنوان "بوم‌گرایی تفسیری" شناخته شده است. لذا شناخت گرایشی جدید با عنوان بوم‌گرایی نوین، با توجه به تفاوت‌های آن با بوم‌گرایی رایج، بسیار حائز اهمیت است که در نوشتار حاضر به آن پرداخته شده است.